

KOMENTAR: KIDNAPOVANJE OTKRIVA SLABOSTI RUMUNSKIH MEDIJA

Nestanak novinara u Iraku pokrenuo je debatu o vojnoj ulozi Rumunije i profesionalnim standardima medija.

Rumunija sa nestrpljenjem ocekuje ishod krize nastale zbog nedavnog kidnapovanja tri novinara u Iraku.

Vlada je uputila apel da se oni oslobode, dok se sirom zemlje organizuju mitinzi. Stotine novinara su izašle na ulice dajući podršku svojim oteetim kolegama. Njima su se pridružili i članovi lokalne arapske manjine, okupljeni pod sloganom: "Oslobodite ih! Oni su nevini!"

Iako je, sasvim ocekivano, vest o kidnapovanju pokrenula debatu o rumunskom vojnom prisustvu u Iraku, ona je dovela i do preispitivanja medijskih standarda i obucenosti novinara.

Nepoznata grupa je kidnapovala rumunske novinare samo pet dana posle njihovog dolaska u Irak, 28. aprila. Oteeti su istaknuti reporter stanice Prima TV Mari?Zan Jon, kameraman Sorin Miskoci i Ovidiu Ohanezijan, novinar dnevnog lista "Romania Libera".

Sa njima je bio i Muhamed Munaf, americki biznismen irackog porekla koji zivi u Rumuniji. I on je medju nestalima.

Munaf je navodno novinarima ponudio placene putne troskove, intervjuje sa najznacajnijim irackim politicarima, kao i prevodilacke usluge.

Televizija Al-Dzazira je 22. aprila i 26. aprila emitovala dva razlicita snimka na kojima se vide trojica novinara.

U lisicama, bosonogi i uplakani, oni su rumunskim vlastima uputili ocajnicku molbu za povlacenje oko 850 rumunskih vojnika koji se trenutno nalaze u Iraku, upozoravajući da ce u suprotnom biti ubijeni.

Nova rumunska vlada centra jos uvek nije nagovestila da li ce na ovu pretnju odgovoriti povlacenjem svojih trupa. Opozicione stranke traze postepeno povlacenje, ali ne pod pritiskom.

Javnost je, medjutim, vec donela odluku. Istrazivanje sprovedeno 24. aprila pokazalo je da 70 procenata Rumuna zeli da se rumunske trupe povuku iz Iraka kako bi se spasli zivoti novinara, sto je znacajno povecanje u odnosu na 57 procenata onih koji su se zalagali za povlacenje trupa pre novonastale krize sa taocima.

Iako je otmica dovela do medijske pomame u kojoj sve stanice pokusavaju da pronadju nova gledista, izjave i strucnjake, ona je pokrenula i debatu o samim medijima i o amaterizmu i eksploataciji koji u njima vladaju.

Ispostavilo se da su trojica Rumuna otisla u Irak bez ikakve profesionalne obuke u pogledu rada u zonama konflikta, kao i da su naknadno odseli u hotelu koji se nalazi izvan dobro obezbedjene "zelene zone" u

centru Bagdada.

Njihova nepromisljenost je podsetila javnost na cinjenicu da vecina rumunskih novinara nema skoro nikakvu obuku iz ove oblasti, kao i da oni - s obzirom da zive u zemlji u kojoj nema ratnih dejstava - retko imaju priliku da steknu licno iskustvo u izvestavanju o oruzanim sukobima i stoga nemaju svest o neophodnosti takvih saznanja.

Debata je skrenula paznju javnosti na neodgovorno ponasanje mnogih urednika u rumunskim medijima. Ucesnici diskusije na internet forumu Freeex, kojima su se pridruzili i brojni novinari, skoro jednoglasno su osudili urednike i sefove lista u kome rade tri oteta novinara zbog toga sto ih nisu na pravi nacin pripremili za posao koji se nalazio pred njima.

Svi su se slozili da je krajnje neodgovorno poslati nedovoljno obuceno osoblje u ratnu zonu, kao i da to predstavlja znak nedovoljnog postovanja za njihov rad.

Brojni novinari su приметili da za mnoge urednike i vlasnike listova novinari predstavljaju potrosnu robu.

Na pitanje zbog cega oklevaju da se suprotstave svojim sefovima, mnogi novinari su pruzili isti odgovor koji su i sami cesto dobili - "Ako ti se ne svidja, odlazi! Mnogi zele tvoj posao."

Ucesnici diskusije su zakljucili da ce novinari biti izlozeni takvoj bahatosti sve dok ih vlasnici listova budu posmatrali kao dodatni trosak, umesto kao preimucstvo u poslovanju.

Nevolja u kojoj su se nasli kidnapovani novinari pokrenula je jos jedno pitanje - eticnost putovanja koja su u sustini sponzorisana.

U ovom slucaju, putovanje trojice novinara u Irak uglavnom je finansirao njihov iracki kontakt, Munaf.

Neki ucesnici debate izrazili su stav da mogucnost izvestavanja iz oblasti koja bi obicno bile izvan domasaja treba da ima prioritet nad svim drugim opasnostima.

Drugi su bili misljenja da izvor finansiranja ekspedicije predstavlja kljucno pitanje i da novinari ne smeju koristiti sredstva koja ne poticu iz njihove sopstvene organizacije.

Najzad, kriza je pokrenula raspravu o nacinu na koji novinari izvestavaju o zbivanjima u cijem se centru nalaze njihove kolege.

Neki novinari tvrde da se suocavaju sa teskim izborom, pokusavajući da pronadju ravnotezu izmedju saosecanja sa kolegama u nevolji i svoje profesionalne duznosti koja podrazumeva istrazivanje svih aspekata dogadjaja.

Neki od njih misle da detaljno ispitivanje svih okolnosti moze izgledati bezosecajno. Drugi su misljenja da rasvetljavanje cinjenica predstavlja njihov najvazniji zadatak i brane svoje pravo na istrazivanje svih detalja otmice, ukljucujuci profilisanje zrtava i mogucih pocinilaca.

Kriza koja je nastala zbog otmice novinara u Iraku stavlja rumunske novinare pred tezak izazov. Oni ne samo da moraju da razdvoje glasine od malobrojnih poznatih cinjenica, vec i da odrze paznju javnosti, nasuprot preporukama vlasti koja je od medija trazila da ignorisu ove dogadjaje.

Ioana Avadani je direktorka Rumunskog centra za nezavisno novinarstvo u Bukurestu.

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/komentar-kidnapovanje-otkriva-slabosti>